

Posudek vedoucí na diplomovou práci Kataríny Pachové

Interakcie medzi mimovládnu organizáciou a ženami pracujúcimi v prostredí pouličného sexbiznisu

Katedra obecné antropologie FHS UK

Předkládaná diplomová práce se věnuje vztahům sociálních pracovníků nevládní organizace a žen pracujících v sexbyznyse. Vychází ze zúčastněného pozorování, které výzkumnice uskutečnila jako členka týmu nevládní organizace, s níž do terénu vstupovala. Původní téma práce, kterým bylo zdraví v sexbyznysu se postupem času přetvářelo s tím, jak se vyvíjel samotný výzkum. Především šlo o to, že vytvářená data jsou zakotvena v pozici výzkumnice jako členky týmu sociálních pracovníků – a proto tyto pracovníky samotné, resp. jejich interakce se ženami, bylo třeba učinit explicitní součástí výzkumu. Za druhé si pak autorka skrze studium literatury postupně vytvářela analytičtější přístup k pojmu zdraví, tak aby ho byla schopna rozebrat i jako součást biopolitiky státu ve vztahu k pracovnícím v sexbyznysu. Za třetí se během výzkumu vynořila další témata, která se ukázala z hlediska pracovníc důležitá, a autorka se rozhodla dát jim prostor.

V první kapitole uvádí autorka čtenáře do prostředí a rozebírá povahu dat a své výzkumnické pozice. Druhá kapitola se věnuje utváření a dynamice vztahů mezi terénními pracovníky a sexuálními pracovníci, stejně jako mezi pracovníci navzájem. Autorka tematizuje formování důvěry v konkrétních situacích, oddělování i propojení pracovního a soukromého života nebo vzájemné vymezování sexuálních pracovníc, pro které pouliční sexbyznys s nejasným právním a problematickým morálním statutem vytváří specifické prostředí. Třetí kapitola se věnuje zdraví jako konceptu, se kterým nevládní organizace přichází do terénu a který v očích veřejnosti a donorů ospravedlňuje její existenci. V intencích biopolitiky to nejsou především sexuální pracovníce, ale společnost, kdo má být chráněn. Autorka ale ukazuje, jak je takto definovaný prostor využíván a v důsledku přetvářen pracovníci v sexbyznyse, které nejsou pouze předmětem biopolitické intervence státu, ale také jeho dílčími aktérkami, když aktivně formují a využívají vztahy s pracovníky nevládní organizace. V poslední kapitole sleduje autorka tematizaci rodiny a partnerství ze strany klientek. Ačkoli se ve veřejném diskurzu rodina a sexbyznys obyčejně nacházejí na protichůdných koncích

hodnotového spektra, autorka ukazuje, že jsou to často právě děti a partneři, co v narativech žen figuruje jako motivace pro vstup do této profese a setrvání v ní.

Prozkoumávání v práci položených otázek a témat je na řadě míst omezeno charakterem dat, která se autorce podařilo během terénního výzkumu získat. Ten byl omezen prakticky jen na situace interakcí žen s nevládní organizací a na prostředí ulice. Aktéry příběhů jsou v diplomové práci téměř bez výjimky terénní pracovníci nevládní organizace a sexuální pracovnice (a samotná výzkumnice), ačkoli rozvíjená témata často podstatným způsobem zahrnují i další aktéry (partnery žen, klienty, státní instituce). Práce tak otevírá prostor pro řadu otázek, na které neumí nabídnout empirickou odpověď, a mezi tematickou aspirací a terénními daty se tak ukazuje mezera. Z hlediska empirické nasycenosti působí práce celkově „řídce“ a z textu je zřejmé, že by bylo žádoucí, kdyby se výzkumnice v reakci na započaté analýzy znovu vrátila do terénu a svá pozorování prohloubila a rozšířila, případně doplnila jiným typem dat, což však neudělala.

Autorka pracuje s literaturou zabývající se sex byznysem, kterou si samostatně našla a nastudovala. V diplomové práci však chybí pokus explicitněji vlastní zjištění a závěry ve vztahu k této literatuře vymezit (ve smyslu rozšíření, polemiky či revize v literatuře diskutovaných tezí a závěrů).

Text prošel jazykovou revizí, případné přetrvávající chyby nejsem schopna jako nerodilá mluvčí slovenštiny hodnotit. Jedinou evidentní vadou na kráse, co se jazyka týče, je anglický abstrakt.

Předloženou práci doporučuji k obhajobě a v případě přesvědčivé prezentace a diskuze při obhajobě navrhuji hodnotit velmi dobře.

V Praze, 6. 9. 2014

Tereza Stöckelová